

Eesti TA Looduskaitse Komisjoni 1999. aasta tegevuse aruanne

Looduskaitse Komisjon kuulub TA Bioloogia, Geoloogia ja Keemia Osakonna juurde. Tegutses Tartus EPMÜ Zooloogia ja Botaanika Instituudi ruumes. Aruandeaastal TA Looduskaitse Komisjoni liikmeskonnas muudatusi ei olnud. Komisjoni kuulub endiselt 32 liiget. Juhatus tegutses koosseisus: esimees bioloogiadoktor Urmas Tartes (EPMÜ ZBI direktor), aseesimehed Vilju Lilleleht (EPMÜ ZBI vanemteadur) ja Heiki Tamm (Tallinna Botanikaiaia teadusdirektor) ning teadussekretär Vaike Hang (EPMÜ ZBI bibliograaf). Komisjon korraldas 21. mail 1999 Tartus EPMÜ aulas XXXVIII ettekandepäeva teemal "Jäätmehooldus ja loodushoid". Tööd juhatas komisjoni esimees U. Tartes. Kuulati üheksa ettekannet. Esinesid Aleksander Maastik, Matti Viisimaa, Juhan Ruut, Janis Lorenz, Mait Kriipsalu, Erik Puura, Kalle Kikas, Ingmar Ott, Anu Kisand, Vilju Lilleleht.

Aruandeaasta 15. oktoobri üldkoosolek oli pühendatud Otepää looduspargi, eriti Väikese Munamäe olukorra analüüsile. Alustati slaididega metsast paljakspüगतud ja buldooseriga segisongitud Väikesest Munamäest. Väikese Munamäe suusakeskuse detailplanningus ettenähtu oli tegemata, metsa hakati seal maha võtma ammu enne selleks loa saamist. Ühine seisukoht oli, et looduskaitse seadusandlus Eestis ei toimi ikka veel korralikult. Tutvuri Aruküla koobaste georadari uuringutega. Looduskaitse Komisjoni tõhusal selgitustöö tulemusel -koobastesse päkapikkudega ei minda. 19. novembri üldkoosolek oli komisjoni 225 üldkoosolek. Kuulati metsajärevalve õigusnormide täitmisest. Leiti, et metsavahtide ametikoha kaotamiseks ei olnud aeg veel küps. Tauniti kevadsuvise metsaraie kahjulikkust ja tehti ettepanek selle keelamiseks 01. aprillist kuni 31. juulini. Astuti välja Haanja looduspari kaitseks - eelkõige selle eest, et täidetaks kaitseeskirju ja et ei unustataks Vällamäe kasutusvõimaluste keskkonnaekspertiisi. Arutati Saaremaa süvasadama ehitamisega seonduvat. Leiti, et selle ehitamise sobivamaks asukohaks on Tagalaht, kus juba Veere sadam olemas. Astuti samme Tartu kaitsekolledzi ees kasvavate kuuskede kaitseks. Koosolekutel vastuvõetud seiskohad on edastatud vastavatele riiklikele asutustele.

U. Tartes ja V. Lilleleht esitasid 3. detsembril 1999 ettekande "Looduskaitse ja teadus. Kas looduskaitse takistab Eesti majanduse arengut?" Tallinnas TA seminaril "Teadus ühiskonnale".

Koostamisel on kaks artiklikogumikku. Lõpetamisel on kogumik "Linnade haljastud ja nende kaitse" (puudub veel kahe artikli käsikiri). Teine kogumik "Jäätmehooldus ja loodushoid" (toimetaja A. Maastik) peaks samuti lähemal ajal kokku saama.

Aasta jooksul on V. Hang koostanud 13 näitust. Need olid põhiliselt Looduskaitse Komisjoni liikmete ja ZBI teenekate teadlaste ning looduskaitsete juubelinäitused. Neist suuremad olid Looduskaitse Komisjoni kauaaegse aseesimehe Aare Mäemetsa 70. sünnipäevale pühendatud avalik väljapanek

Baeri majas "Aare Mäemets ja Eesti järved". Lisaks teadustöödele ja looduskaitse materjalidele oli ka näiteid tema ülisuurest kodusest arhiivist. Töömahukas oli TÜ zooloogia ja hüdrobioloogia instituudi 80. juubelinäituse korraldamine ja ülespanek tuntud looduskaitsetegelaste kunagise zooloogia kateedri õppejõudude (Joh. Piiper, H.Riikoja, E. Kumari, H. Ling, J. Ristkok jt.) teenete esiletõstmisega. Veel korraldasin näitusi - Heinrich Aasamaa 90, Heljo Krall - 70, Vilju Lilleleht 60, Jaan Viidalepp 60, komisjoni kauaegse aseesimehe biol.dr. Arvi Järvekülg 70. Mälestusnäitused olid komisjoni asutajaliikme ja kauaaegse aseesimehe dots. Herbert Viidingu 70.sünniaastapäevaks (Baeri majas), oli ka komisjoni kunagise liikme Vambola Maavara mälestusnäitus. Kõik loodusteadlaste elu ja tegevust kajastavad näitused on jäädvustatud ka "Eesti Looduse" lehekülgedel, samuti komisjoni tegevust kajastavad ülevaated.

Kumari looduskaitseauhinna 1999. aasta laureaadiks valiti komisjoni endine esimees, nüüdne aseesimees Vilju Lilleleht (lõppenud aastal anti seda preemiat välja juba 11. korda.).

Komisjoni liikmete igapäevatöö ühtib enamuses looduskaitse tööga. Kõrgkoolides õpetatakse keskkonnakursusi, juhendatakse üliõpilastöid. Uurimismatkad on viinud komisjoni liikmeid maakera kõige erinevamaise paigusse. Enn Pirruse juhendamisel jätkati Eesti ürglooduse raamatu koostamist. Lõppenud aastal sai kaante vahele Põlva maakonna EÜR-I köide. Arvele võtta on veel Põlva, Tartu ja Jõgeva maakonna geoloogilised loodusmälestised.

On kavandatud koostöösidemeid Eesti Looduskaitse Seltsiga. Senini on olnud head suhted ELKS-I Tartu osakonnaga. Selle liikmeskond on juba aastatid teinud oma õppekogunemisi Baeri maja loodusteadlaste näitustel, kus tavaliselt tutvutakse juubilarinäitusega (tema teadlastee ja -tööga) tema enda juhatusel. Jätkunud on koostöö Eesti Keskkonnaministeeriumi, Eestimaa Looduse Fondi, Eesti Looduseuurijate Seltsi, Eesti Ornitoloogiaühingu jt.

Urmas Tartes

TA Looduskaitse Komisjoni esimees